

www.e-rara.ch

Porphyrion peri tou en tē odysseia tōn nymphōn antrou =

Porphyrion

Traiecti ad Rhenum [Utrecht], MDCCLXV [1765]

ETH-Bibliothek Zürich

Shelf Mark: Rar 8148

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-34099>

Dissertatio homerica ad Porphyrium.

---

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

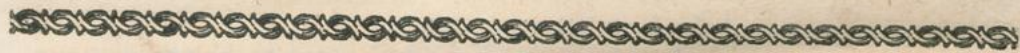
Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelinformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

DISSERTATIO
HOMERICAE
AD PORPHYRIUM.

AD
VIRVM AMPLISSIMVM
NICOL. TEN HOVEN.

D I S S E R T A T I O
H O M E R I C A
A D P O R P H Y R I A M

—————

A D
V E R V M A M P L I S S I M V M
N I C O L A E N H O V E R I

VIRO AMPLISSIMO
NICOLAO TEN HOVEN

S. D.

R. M. v. G.

Hagam Comitum.

Diu est VIR AMPLISSIME, ex quo serio circumspicere coepi, si quid obveniret tam dignum, ut acutissimis TVIS oculis sisti commode posset. Et circumspicerem forte etiamnum, nisi benivolentia erga me TVAE, quae perinsignis est & qua me a prima inde aetate non destitisti continuo prosequi, iterum atque iterum recordatus, longioris inde morae impatiens, quidquid primum occurreret, TIBI statuissem sacrum facere. Unde boni consules etiam, pro ea qua es humanitate, nihil cultius TIBI vel ornatius obferri, aut quod otio TVO magis fuerit dignum. Interim cum ipse Homerum summe ames, & Graecae Linguae accuratam TIBI notitiam comparaveris, quem potui meliorem conjecturis nostris arbitrum constituere? vel potius, quem sibi tutorem nostra haec opellula potiore optaverit? Id credas, longe confidentius me explicationem loci Homerici adornasse, quoties TE patrono prodituram in publicum cogitavi. CVI si vel leviter satisfecerit hic noster labor, facile equidem omnes malevolorum conatus ridebo, pulcre memor Plautini moniti:

Unus tibi dum hic propitius sit Jupiter,
Tu istos minutos facito Deos floccifeceris.

Ne vero propositi mei plane ignarus sis, aut quid occasionem

dederit huic Dissertationi, patere ut brevibus pretiosum otium TVVM morari liceat.

Cum libellum Porphyrii, qui de antro Nympharum est, prima vice legerem: hoc est, eo animo legerem, ut copiosius aliquando dataque opera illustrandum: primarium mihi officium duxi, ut inquirerem, qua mente ad explicationem Nympei Homericus Philosophus accesserit, & quid potissimum hoc in negotio visus sibi met fuerit prestitisse. Quæ quidem res, tum consideratis viri studiis & statu Philosophiæ ejus tempore, tum repetita etiam Opusculi lectione, comparatis insuper Marshami & Petiti disputationibus (*), non magno mihi labore constitit.

Cognitis Porphyrii placitis, mox sensi onus longe gravius mihi incumbere, quam initio credidissem: Neque enim desiderio meo satisfactum iri, intellecta hac explicatione, nisi simul de veritate ejus aut errore certus evaderem. Uti autem in his fere fit, instituta disquisitione, haud difficulter novos opinionum dicam an detorsionum Porphyrii, imo manifestam earum futilitatem, perspexi. Hinc natum Dissertationis, quam sisto, primum caput.

At facile & tum vidi, maximam illi etiam num deesse partem: neque satis me Lectori facturum, improbata, etsi idoneis de causis, Porphyrii interpretatione, nisi simul aliam veritati propiore sententiam proponerem. Cui negotio dum intentus hæreo, variisque meditationibus descriptionem sacri Dearum antri, Ulyssæide XIII. ab Homero exhibitam, volvo ac revolvo, orta sensim congeries fuit opinionum probabilium, quibus ordine dispositis posteriori hujus Dissertationis capiti materia crevit.

In

(*) Exhibebimus illas Lectorum oculis in Apparatu ad Porphyrium Parte II.

In eo nihil aliud actum, quam ut, omni obscuritatis sensu longissime remoto, id probarem quod Philosophi mei placitis prorsus est contrarium: Quippe Homerum captata occasione, ut solent Poëtae imaginibus locorum delectari, antrum hoc Nymphis Najadibus consecratum descripsisse, variis ejus partibus pro ratione poëseos, hoc est eleganter & ornate, expositis: Quarum nulla quidquam habet, quod, si recte examine- tur, aut naturæ loci, aut illi carminis virtuti, quam Galli vraisemblance appellarunt, aliqua parte contrarium deprehendatur.

His absque præjudicata opinione examinatis, de consilio quidem ipso, quod hac in re secutus sum, vix dubito quin bene plerique constituerint. Illi an satis sit factum TVI, VIR AMPLISSIME, arbitrii erit.

Ceterum hinc TVA sponte intelligis, meras esse, quas hoc opusculum promittit, conjecturas: adeoque tanto magis illud patrocínio TVO indigere. Id ut benigne in TE suscipere ne dedigneris, etiam a TE atque etiam contendo. Ita VALE, VIR AMPLISSIME, mibique favere perge. Dabam Lugduni Batavorum Kal. Octobr. A. C. cl̄o l̄o ccl̄o lxiii.

DISSERTATIO HOMERICA

AD PORPHYRIUM.

CAPUT PRIMUM.

I. *Duplex Poëseos propositum: bonos poëtis habitus: Obscurum sapientiæ sensum carminibus inesse veteres credebant. II. Homerus quanto olim in honore fuerit habitus: Omnium in eo disciplinarum fons quæsitus. III. Præsertim Philosophiæ, unde allegorica interpretatio in Homerum inlata, in primis a Platonis & Porphyrio, summo Poëtæ admiratore. IV. Causæ hujus studii perquiruntur. Vitæ utrimque scopulis, media via incedendum est. V. Neque Homero debita laus neganda cum Zoïlo & quibusdam Gallis: neque ille supra humanam conditionem evehi debet. VI. Aut ubi manifest in errore deprehenditur, nugaciter excusari. VII. Sic multa de Diis Homerus scripsit parum congrua, quæ tamen physice explicanda non sunt. VIII. Quod copiosius evincitur. IX. Cum alioquin violatarum carminis Epici legum haud injuria reus haberetur Homerus. X. Dictorum ἀνακεφαλαιώσις & conclusio.*

I. **P**oëticiæ facultatis duplex est propositum: *utilitas & delectatio:*

*Et PRODESSE volunt, & DELECTARE poëtæ,
Aut simul & IVCVNDIA, & IDONEA dicere vitæ.*

Utrumque in carminibus unice debet spectari, adeo ut minus recte nonnulli (a) finem Poëtæ in eo duntaxat positum voluerint, ut dispi-

(a) Rapin Reflex. sur la Poétique §. X. Lowth de S. Poësi Hebr. Prælect. 1. §. 3. in viam: reductus ab editore. Göttingensi.

dispiceret, quo modo maxime *utilis* esse possit, contra *delectatione* tantum ut medio ad id, quod sibi proposuerat, *utilitatem* puta, commode consequendum, uteretur. Carmen, quod sine jucunditate & vero Poëticae, quæ dicitur, *ψυχαγωγίας* sensu legere possis, carmen esse desinit: imo in delectatione maxima etiam vis Poëseos cernitur, sine qua illa animi commotio, illa adfectuum turbatio, & legentium quasi *εκτασις*, quæ in carmine omne punctum ferunt, neutiquam excitari aut effici potest.

Oppositam his opinionibus sententiam tuetur Hermogenes, eam nunc nihil aliud habere pulcri censens, præter enarrationem rei gestæ ac descriptionem ^(a) nunc illam *το πλειστον*, *maximam partem*, ad voluptatem dirigi ^(b). Quæ si de vulgari Poëtarum usu intelligantur, locum fortasse tuerentur, sin vero Rhetor officium Poëtæ innuerit, parum dextre profecto aut prudenter instruit: Idem diu jam ante urferat præter alios Eratosthenes, data opera refutatus a Strabone ^(c). Sed æquales haud dubie, si non majores, *utilitati* in carmine partes sunt: sive id in memoria rei gestæ, sive, quod maximum, in præceptis morum lenique illo animorum ad virtutem ductu, quem in vetustis optimorum carminibus ubique deprehendimus, locum inveniat. Hæc una & maxima Poëtæ dos & virtus ^(d): huc omnis veterum sapientia velut ad scopum quendam propositum unice tendit: imo dici vix potest, quantum in hoc genere olim fuerit præstitum. Hinc tanta Poëtarum veneratio, etiam in aulis Principum: hinc omnis apud illos sapientiæ fons & scaturigo quæsitæ, quos non solum prudentissimos rerumque omnium credebant peritos esse, sed quibus etiam præsentissimum adesse numen vulgus opinabatur ^(e): Inde solis ferme poëtis *sapientum* nomen tributum ^(f): quorum opera quoque, uti jam dictum, omni scientiarum genere putabant refertissima esse: *βαυτερος*, ait Plutarchus alicubi, *εστι νους εγκεκρυμμενος τοις επεσι* cujus testimonio similia, si id opus foret, e Maximo Tyrio aliisque addi possent: Sufficit observasse, quod Strabo testatur, *οτι οι αρχαιοι την παιδικην αγωγην εφυλαξαν μεχρι των τελειων ηλικιων, και δια ποιητικης ικανως σωφρονιζεσθαι πασαν ηλικιαν υπελαβον*. Quod quantus eo tempore carminibus honos fuerit habitus, satis declarat.

II. Quæ

^(a) L. III. de inventione. ^(b) L. III. περι ιδεων. ^(c) Lib. I. ^(d) Rapin l. c. §. VII.—XII. ^(e) Ovid. Epitaph. Tibulli. D. Chrysol. Orat. XXXVI. ^(f) v. Animadv. ad Porphy. de Antro Cap. ult.

VIII. DISSERTATIO HOMERICA

II. Quæ de Poëtis in genere delibavimus, uni sigillatim Homero solebant tribui. Id nisi aliunde nobis constaret, ex tot tantisque elogiorum cumulis, certatim in hunc scriptorem ab omni ævo ad nauseam fere congestis, clarissime demonstraretur: adeo ut nonnulli *divinam* hujus hominis *providentiam*, sat impie & absurde, non dubitaverint prædicare ^(a). Similiter σοφει jam olim ac σοφιστην titulus ipsi tributus a Cratino in Archilochis apud Diogenem Laërtium ^(b) in quo, ut Rhetor ait, *nullius non artis aut perfectæ, aut certe non dubiæ, vestigia reperiuntur* ^(c).

Observari autem debet, hinc evenisse, ut omnis ferme ætatis docti viri etiam singula hujus poëtæ verba adeo excufferint, ut in minimis literulis ingentia sibi mysteria viderentur invenisse: ad superstitionem usque in hoc proposito pertinaces, quasi nihil hoc homine unquam existisset sapientius. Unde tanta interpretum Homericorum nata est multitudo, ut si vel diligentissimam illis enumerandis operam impenderis, semper supersint, quorum vel levis tantum notitia, vel plane nulla ad nos pervenit. Quam commentariorum abundantiam quot incommoda necessario fuerint secuta, facilis est ad conjiciendum ratio, & eventus etiam abunde docuit. Dum enim opiniones in eas de rebus qualibuscunque, etsi a scopo Poëtæ alienissimis, investigare unus quisque studet, innumera inde hallucinationum congeries, imo ineptissimæ locorum detorsiones, & inextricabilis explicationum varietas, ultro prodierunt.

III. Præter alios autem Philosophi uberrimum in eo suæ disciplinæ fontem visi sibi sunt invenisse. Noverant illi homines vulgatum istud ac πολυθρυλλητον de Poëtis, morum ac virtutis præcepta speciosis figmentorum involucris obscurantibus: Ὡσπερ, ait Plutarchus libello aureo de audiendis a juventute Poëtis: Ὡσπερ γὰρ ὁ μανδραγορας ταις ἀμπειλοις παραφουμενος, καὶ διαδιδους τὴν δύναμιν εἰς τὸν οἶνον, μαλακωτέραν ποιεῖ τὴν κατάφοραν τοῖς πινουσι, ἔτω τὸς λόγους ἢ ποιήσεις ἐκ φιλοσοφίας ἀναλαμβάνουσα μίγνυμενος πρὸς τὸ μῦθωδες, ελαφραν καὶ προσφιλη παρῆει τοῖς νεοῖς τὴν μαθησιν. Quod etsi per se verum sit, imo verissimum, manet vel sic tamen vitiosum non minus abusum fuisse, quem recentiores Philosophi ac Sophistæ tanto studio sectati sunt, Platonica præsertim atque

(a) *Macrob. in somn. Scip.* (b) *Lib. I.* (c) *L. XII. Instit. Orat.*

que Italicae sectae addicti, evidentissimis Poetae locis absurdas abstrusasque opiniunculas, e remotissimis Philosophiae suae principiis repetitas, praeter omnem probabilitatis speciem, adfingentes. — Et vero illud ipsum philosophandi genus, quale tertio post Christum saeculo invaluit, quantum a vetusta Socratis aut Pythagorae disciplina distabat! quam corrupta hoc tempore Metaphysicae facies! quae Orphica inprimis Theologia & Cerinthi deliramentis turpiter implicata, auream, quod vere dixeris, Philosophiae aetatem, qualis a Socrate venerat, incomparabili homine, in ferream aut si quid isto deterius convertit. — At hic tamen saeculi istius genius, Stoicis forte, qualis Imperator ipse, & paucis aliis ex hoc numero exemtis: neque alia Philosophandi tunc temporis erat ratio quam ut aliquam somniis suis & deliramentis speciem conciliaturi, vestigia eorum in Homero omnis sapientiae velut scaturigine, quaerent, Deum ex machina importune advehentes. Atque haec est allegorica, quae dicitur, interpretandi ratio, cui tantopere tum indultum est, praeeuntibus praeter alios Numenio, ejusque *εταίρος* Cronio, ac praesertim Porphyrio nostro, eruditissimo homine, & ad meliora, quod dicitur, nato: qui si binos, ad quos offendit, scopulos cautius vitasset, haud difficulter summis inter gentiles philosophis palmam praeripuisset: sed partim incredibili illo & diro adversus Christianos odio, partim perversis Philosophiae placitis, in transversum raptus, nugis inutiliter se dedit, & *tantis infelix excidit ausis.*

IV. Caeterum, unde haec potissimum studia originem acceperint, atque unde tantus huic Poetae honor creverit, arduum est definire: conjectari integrum erit. Atque Homerum quidem ipsum elegantia dictionis totam in universum antiquitatem quasi effascinaffe, omniumque adeo eruditorum oculos in sui admirationem traxisse, haud injuria dixeris (a). Cui forte accessit caecus aemulationis ardor, quo alter alteri cedere noluit in laudibus hujus viri celebrandis, maxime cum non defuerint, quos credibile est opinatos fuisse, se tum demum eruditorum numero habitum iri, si Homerum etiam suo judicio reliquis omnibus anteponendum jactitarent: cum ad ejus dotes

recte

(a) v. Rapin. Comp. d'Hom. & de Virg.

recte æstimandas amplioſam requiri doctrinæ copiam, paſſim clamareretur; uti fat ſcite obſervat Rapinus ^(a). Adde, quod jam diximus, qualiumcunque ſtudiorum homines gloriæ ſibi & honori duxiſſe, ſi vel novæ alicujus, quam ipſi procuderant, opinionis, vel vetuſtioris, quod ſectabantur, placiti veſtigia in Homero probabiliter cenſerentur inveniſſe. Allegorica autem interpretatio etiam hinc originem ſumſit: Cum enim tam infano ſtudio Poëtam proſequerentur Philoſophi, ne umbram quidem erroris aut vitii operibus ejus paſſi ſunt adſcribi, quaſi is ſupra humanam conditionem poſitus errorisque omnis fuiſſet expers: ac proin, quidquid abſurdiusculum ab eo aut contra rationem poſitum videbatur, omne id allegoricis ſuis explanationibus vindicare auſi ſunt.

Sed res poſtulat, ut quid ipſe ea in re conſtituendum cenſeam, Lectori ſignificem. Fateor, ardua eſt & plenæ res alex, de rebus tantæ antiquitatis tantique intervalli judicium interponere: At vel ſic tamen nobis pugnam doctorum hominum, Homerum vel ad cælum tollentium, vel ad infimam vulgarium verſificatorum fortem detrudentium, eminus quaſi & ſecure ſpectantibus, aureum illud *μεσον* tuto ſectari licet.

V. Uti enim neque cum Zoilo, imo neque cum Eratoſthene, ejusque adſeculis recentioribus, Perralto, Mottéo Vayerio, Teraffonio, Fraynio Tremblæo, aliisque Homeri obtrectatoribus; quibus ſe nuper, at infelici ſucceſſu, Ill. Baro Bielfeldius ^(b) comitem adjunxit; famam & laudem Poëtæ principi debitam detrahi velim, ita ab altera etiam parte, talem nolim haberi, quaſi *αλεως* omnisque erroris expers fuiſſet. Eſſi enim fuerit ſapientiffimus, eſſi rerum qualiumcunque peritiſſimus, eſſi prudentiffime carmina ſua & doctiffime ſcripſerit, *homo* vel ſic tamen fuit, neque adeo omni errore major cenſendus eſt. *ουδεν καινον*, ait aliquis, *ανθρωπος ημας οντας πολλα αγνοει*. Majus dico: non tantum ut *hominem* nos conſiderare Homerum oportet, ſed etiam ut ea in conditione poſitum, qua longe parcius ſapere, longe minora ſcire potuerit, quam noſtræ ætatis homines: Vix credo his temporibus inventum iri quempiam tam perverſi judicii, quin id ſua
ſpon-

(a) Rapin. l. c.

(b) Lettres de Mr. Bielfeld.

sponte concesserit: at concessis his, actum est de allegorica interpretatione. Cum enim nimius poëtae amor occasionem allegoricæ interpretationi & originem dederit, debilitato sublatoque fundamento cadit universa superstructarum observationum congeries. — Sed alia sunt, quæ institutum istud oppugnant. Imo ipsa explicationum inde enatarum contemplatio absurdam ejus rationem satis declarat. Quam contorta illic omnia, quam longe quæsitâ! Centum diversarum nationum ritus omnis ætatis uni loco explicando advehuntur: universa veteris & mediæ Philosophiæ complexio soli alicui vocabulo in mysticum sensum rapiendo inservit: Plaustra adferuntur conjecturarum, explicationum, detorsionum, atque ex his non una aliqua quæ simplicissima sit, eligitur, sed omnes inter se componuntur simulque sumtæ explicationem pariunt loci propositi. Cogitate nunc quid ab ejusmodi interpretandi ratione exspectandum sit: Atqui hoc ipsum Porphyrii & Platoniorum est institutum. Lege libellum de Antro Homericò, & videbis, quam vere hæc dicantur.

VI. Præterea quid absurdius quæso, quam opiniones Poëtae tribui ridiculas, nec solum a veritate rei & ipsius quoque placitis alienas, verum diu etiam post ejus ætatem a Philosophis excogitatas? Varia possem exempla hujus abusus afferre, sed nolo *μηκυρειν τον λογον*. Ne *ασυμβολος* sim, unicum sumemus, & quidem istam auctoris libelli *περι της του Ομηρου ποιησεως* (neque enim a Plutarcho scriptus, ut mox adparebit) disputationem, merito a Rapino risu exceptam. Viderat hic increpari a quibusdam Homerum suum, ut qui minus vero similiter nunc Archilochum, nunc Hectorem cum equis differentes induceret, neque defuit quod obmoveret, etsi tantum absit, excusari hac solutione poëtae audaciam, ut potius magis illam deridendam præbeat: sed obmovit tamen, & sapienter hoc optimoque consilio scriptum clamat: Quippe revocandum in memoriam dogma *μετεμψυχασεως* esse, quod Homerus dum nosset, & ipse forsân amplecteretur, prudentissime illum sermonem ad equos instituisse, hac vel illa herois animula forte obsessos, sanæque adeo mentis ac rationis compotes. — Quid vero, Lector! potuisset ne aliquid magis jocularè excogitari? Quanto melius dixisset: fateor, committit hic poëta quod absurdiusculum videri possit, at enim donandum hoc ætati ejus, donandum furori poëtico: neque levis macula tanto in-

genio quidquam obest (a). — Satis bene hic argumentatur Plutarchus, libello aureo de audiendis poëtis: Όταν εν, inquit, αποπον τι και δυσχερες εν τοις ποιημασι λεγεται περι των Θεων, η δαιμονων, η αρετης, υπ' ανδρος ελλογιμου και δοξαν εχοντος, ο μεν ως αληθη προσδεξαμενος λογον οιχεται Φερομενος, και διεφθαρται την δοξαν. ο δε μεμνημενος αι και κατεχων εναργως της ποιητικης την περι το ψευδος γοητεια, και δυναμενος λεγειν εκασοτε προς αυτην.

Ω μηχανημα., σφιγγος αιολωτερον!

— — — ουδεν πεισεται δεινον, εδε πιτευσει Φαυλον, κ. λ. quibus gemina paullo post addit, omnino hic conferenda.

VII. Pariter etfi omnes istas de Diis narrationes, etiam quæ res tradant minus congruas, de quibus eleganter Xenophanes, vetus Poëta (b):

Παντα Θεοις ανεθηκαν. Ομηρος θ', Ησιδος τε,
 Όσσα παρ' ανθρωποισιν ονειδεα και ψογος εστιν,
 Κλεπτειν, μοιχευειν τε, και αλληλως απατευειν.

Et quarum caussa Homeri quoque animam pœnas apud inferos luere, finxit ille apud Diogenem Laërtium; (c) etfi inquam omnia hæc figmenta physice explicanda esse, ipsi etiam Ciceroni visum fuerit, non possum equidem tamen aliter mihi persuadere, quam maximam eorum partem ludenti Poëtæ ingenio, aut, ut cum Plutarcho loquar, τη της ποιητικης περι το ψευδος γοητεια. tribuendam esse.

At ut infelices ejusmodi interpretationum successus plenius edocearis, specta paulisper Lector, ut jam ante dixi, ingentes illos conjecturarum cumulos, quibus Homerum quasi obruerunt allegorici & phy-

(a) Hoc dici a Riccio satius fuisset, quam inanes afferri excusationes, quæ causam nihil quidquam juvant. v. Tom. II. Dissert. Homeric. p. 79. 80. (b) Apud Sext. Empiric. L. IX. liberis olim sic vertebam:

Omnia, quæ nobis inhonestaque sædaque habentur,
 Numinibus tribuere suis & Homerus & audax
 Hesiodus, furta & stuprum fraudesque nefandas.

(c) L. VIII.

physici sensus patroni. Quanta non illarum diversitas, quanta sæpe repugnantia! neque etiam fieri aliter potuit, quin, dum contrariæ interdum opinionis adfectæ, singuli tamen suas in eo quærent, diversa etiam & contraria illi commenta adscriberentur, quorum alterutra falsa esse necesse sit. Ne quid nunc dicam, plerumque ejusmodi explicationes aut coactas & parum probabiles, aut absurdas & nugatorias esse. Bene Tan. Faber ^(a), „si quæ ibi de Diis dicuntur”, inquit, „ea de hominibus”, (sic voluerat Longinus) „heroica virtute præstantibus, intelligenda erunt, tanta consequetur absurditas, vix ut se Homerus tueri possit. Magnum argumentum vi-
deo, nec leviter tractandum. Nam Homerum amo, at ita tamen ut vitia, nugas, & somnia, &c. Hem, res odiosas!” — Neque alia Plutarchi fuit opinio, cui profecto Homerus αλευτος non habebatur, uti jam vidimus. Egregia sunt ejus verba Cap. vii. libelli vere aurei: Ὁ δὲ πάντα θαυμάζων, καὶ πασὶν ἐξοικειούμενος, καὶ καταδεδουλωμένος τῇ δοξῇ τὴν κρίσιν ὑπὸ τῶν ἠρωικῶν ὀνομάτων, ὥσπερ οἱ τὴν Πλάτωνος ἀπομιμούμενοι κურτοτήτα, καὶ τὴν Ἀριστοτέλους τραυλοτήτα, λησεται πρὸς πολλὰ τῶν Φαυλῶν ευχερῆς γενομένος· δεῖ δὲ μὴ δειλῶς, μηδὲ μετὰ δεισιδαιμονίας ἐν ἱερῷ Φριττεῖν ἅπαντα, καὶ προσκυνεῖν, ἀλλὰ Ἰαρσαλεῶς ἐθιζόμενον ἐπιφωνεῖν, μηδὲν ἥτιον τὸ ὀρθῶς καὶ πρεπόντως, τοῦ οὐκ ὀρθῶς καὶ οὐ προσήκου-

VIII. Præterea observari etiam oportet, ea omnia quæ de Diis aliisque ejus generis rebus, minus notis neque tam facile sub sensu cadentibus, passim Poëta adspersit, tantum ut παρεργα considerari debere, quibus si tot mysteria, tot abstrusissimas opiniones involverit, violatarum carminis legum haud injuria reus haberetur: Quid enim? nonne hæc præcipua poëtæ dos est, ut populariter scribat, servata licet gravitate dictionis & sublimitate? At nosse velim, quomodo contra hanc carminis legem peccari evidentius possit, quam si quis abstrusissima Philosophiæ placita, ex intimis Physices & Theologiæ recessibus petita, poëmati suo passim immisceat, etiamsi historica quadam aut fabulari veste induta, quibus explicandis Oedipo aliquo aut Lynceo interprete ubique opus foret? Sed videamus porro: Prima carminis & præcipua virtus habetur *inventio*: At nonne inventionis leges id unice spectare poëtam jubent, ut prin-

(a) Ad Longin. Sect. IX.

cupiem quam tractat materiam ^(a), cum narrationibus veris, ut locorum descriptionibus, &c. tum figmentis etiam & imaginibus poëticis ^(b) passim per totum opus exornet? Concessis his, quæ controversia carent, apparet recte Homerum & pro instituti ratione egisse, cum fabulares historias & figmenta poëtica hic illic inspergeret. — Quod si data opera naturam Deorum explicuisset, posset aliqua suspicio moveri, si forte quæ de illis fabulabatur, physice & allegorice sumi deberent: Nunc cum *παρεργα* tantum sint & ornamenta magni operis, nihil profus allegoriis concedimus: quantumvis enim in his ipsis excursibus maxima Epici carminis sita sit elegantia, manent tamen illi nihilo secius excursus & *παρεργα*, neque ipso opere ornatiores, nedum obscuriores, esse debent.

IX. Majus dico: non potuit Homerus non solum in his genio indulgere, sed & debuit pro ratione instituti ornamentum operi suo a fictionibus quærere. Leges artis poëticæ in genere, sed præsertim carminis Epici, valde multum ingenio permittunt: imo carmen sine fabula aut figmentis passim inspersis non admittunt plane. *Ουκ ισμεν αμυδον και αψευδη ποιησιν* ait Plutarchus ^(c), qui Socratem testatur judicasse, *ποιησιν ουκ ειναι, η ψευδος μη προσεστι* ^(d) Sive autem fabulas cum Popio & recentioribus distinguas in *probabiles* ^(e), *allegoricas* ^(f) & *mirabiles* ^(g), sive aliter de illis judices, parum refert: Hoc cavendum semper fuit, nequid verisimilitudo detrimenti caperet ^(b), cui carminis legi an ubique Homerus satisfecerit, non definiverim: neque id hujus est loci disputare. Illud Lectori persuadere volui, pessime illos de Poëta mereri, qui figmenta & fabulas undique ab ejus operibus arcent, nihil relinquentes præter enarrationem fictæ historiæ, physicis quibusdam observationibus passim ornatam, quod profecto monstrum est non carmen.

X. Sed

^(a) Fabularis hæc plerumque est in carmine Epico & in se ficta, vel saltem falsitatis suspensa: quomodo excidium Trojæ, & errores Ulyssis apud Homerum: adventus Æneæ in Italiam apud Virgilium. v. Rapin sur la Poët. §. XX. ^(b) Apparet vinct, eleganter Voltairium, in Henriade sua, hic illic in genio indulgisse & fictas narrationes veris immiscuisse, quod non debuisset ipsi vitio verti a Watkinsono in opere anglico recens edito: Essay on Criticism. ^(c) l. c. ^(d) Id. Opp. T. II. p. 347. sq. Lucian. de Hist. Scrib. D. Chrysof. Orat. XI. Rapin sur la poët. §. XXII. Voltaire Essay sur le poëme Epique. ^(e) The probabel. ^(f) The allegorical. ^(g) The marvellous fable: v. Pope's works Tom. VII. p. 270. ^(b) Rapin l. c.

X. Sed manum de tabula. Vides ex his, Lector, non magni a me fieri allegoricam interpretandi rationem: Primas fabularum origines non rejicio, sed neque omnia philosophice velim explicari, quæ poëtæ narrant, ita ut quidvis e quovis pro arbitrio exsculpamus: — Non poteram commode ad examen antri Homericæ pergere, nisi præmissis hisce, quæ fundamenta subvertunt explicationis a Porphyrio datæ. Hac ruente, opus est ut nova substituatur interpretatio, Porphyriana vero similior & probator. — Eum in finem

*Nunc in Ithacam pedibus eundum est mihi,
Ut omnem hanc rem tibi ex amissim disputem. (a)*

(a) Plaut. Menæchm.

αενδοντες, & quid id sit: Scaliger notatur. Scaturigo fluminis in spelunca nostra fuit, quomodo sæpe alibi. XIII. Confirmatur nostra explicatio. Cur hæc Porphyriana sit potior. XIV. Virgiliiana loci Homericæ parodia: comparatio utriusque descriptionis: conclusio.

I. **U**ltima, in quam Heros Homericus, antequam ad patrias sedes reverti licuit, delatus fuit, fertilis Phæacum erat regio ^(a), quorum Rex Alcinous, nobilissimi olim horti auctor & artifex ^(b), per aliquod temporis spatium illum apud se detinuit. At impatiens moræ Ulysses contendit a Rege, ut sibi redire in Ithacam liceret: ^(c) qua tandem impetrata venia, itineri se adcinxit, & conscensâ navi fatigatus multis laboribus in somnum incidit gravem, erat enim ut Poëta ait ^(d)

Νηγρετος, ἠδῖτος, θανατω ἀγχιτῆρα εἰκως

Paullo post Phæaces ad continentem adpellunt, & eo quidem loco, ubi antrum erat Nymphis sacrum, in limine portus recipiendis navibus commodissime positum. Audiamus ipsam Poëtam ^(e)

Εὐτ' ἀστὴρ ὑπερῆχε Φααντατος, ὅτε μαλιτῆρα

Ἐρχεται ἀγγελλῶν Φαος Ηῶος ηἰργενειῆς

Τημος δὲ νησῶ προσεπιλνατο ποιντοπορος νηυς

Φορκυνος δὲ τις ἐστὶ λιμνῆ, ἄλιωιο γερωντος,

Ἐν δὴμῳ Ἰθακῆς κ. τ. λ.

Αὐτὰρ ἐπὶ κρατος λιμενος τανυφυλλος ελαιῆ,

Ἀγχοθὶ δ' αὐτῆς ἀντρον ἐπηρατον, ηἱραειδης,

Ἴρον Νυμφῶων, κ. τ. λ.

Ἐνθ' οἱ γ' εἰσελασαν, πρὶν εἰδοτες ἤμεν ἐπειτα

Ἡπειρῶ ἐπεκελσεν, ὅσον τ' ἐπὶ ἡμισυ πάσης

Σπερχομενῆ τοίων γὰρ ἐπειγετο χερσ' ἐρεταῶων

Delati in continentem Phæaces dormientem etiam nunc Ulyssē in ingenti donorum copia dotatum deponunt in antro ^(f), qui haud diu

(a) Insula Corcyra, cujus historiam scripsit Marmora, sed obscurum ejus laborem longissime superavit Cardin. A. M. Quirini in Primordiis Corcyrae. (b) v. Diatr. nostr. de Cepotaph.

(c) Odyss. v. 36. (d) v. 80. coll. v. 92. (e) v. 93-115. (f) v. 116.

XVIII. DISSERTATIO HOMERICA

diu post expergiscitur, nescius quid sibi evenisset aut ubi versaretur ^(a): mox obviam sibi Minervam sub forma pastoris alloquitur & de tractu terræ interrogat ^(b); quæ primum aliena simulans calliditatem Ulyssis explorat, dein heroi, quæ qualisque esset, significat eique situm regionis declarat ^(c), inter alia ipsum etiam illud in quo agebat antrum describens ^(d). Operæ pretium erit loquentem audivisse, sic ait:

Φορκυνος μὲν ὄδ' ἐστὶ λιμνὴ, ἄλιον γέροντος
 Ἡ δὲ δ' ἐπὶ κρατος λιμένος τανυφυλλος ελαιῆ
 Ἀγχοθὶ δ' αὐτῆς ἀντρον ἐπιράτον, ἠεροειδὲς
 Ἴρον Νυμφῶν, αἱ Νηιάδες καλεοῦνται
 Τὸτο δὲ τοι σπέος εὐρυ κατηρέφες, ἐνθα σὺ πολλὰς
 Ἐρδῆσκες Νυμφῆσι τελεσσῶσας ἑκατομβᾶς
 Τὸτο δὲ Νηρίτος ἐστὶν ὄρος, καταειμένον ὕλη·

Inde statim se proripit Dea ^(e), deseritque Ulyssē, qui inexpectato successu lætatus, Nymphis loci tutelaribus supplicat iisque grati animi dona obfert: ^(f)

Γῆθησεν Ἴ' ἀρ' ἐπεὶ τὰ πολυτλάς Διὸς Ὀδυσσεύς
 Χαιρῶν ἢ γαίῃ· κούσε δὲ Ξεῖδωρον ἀρερᾶν·
 Αὐτίκα δὲ Νυμφῆς ἠρησατο χεῖρας ἀνασχῶν·
 Νυμφαὶ Νηιάδες, κῆραι Διὸς, ἐποτ' ἐγῶγε
 Ὀψοῦθ' ὑμῖν ἐφάμην· νῦν δ' εὐχῶλης ἀγαθήσι
 Χαιρέτ', ἀτὰρ καὶ δῶρα δίδωσομεν, ὡς τοπαροσπέτ κ. λ.

Mox ad eum revertitur Dea ^(g), lustratisque quæ Phæaces appor-
 taverant donariis, antri fores lapide obstruit ^(h), & consilia sub
 olivæ ramis cum Ulyssē confert, de opprimendis Penelopæ procis,
 regnoque avito in potestatem redigendo ⁽ⁱ⁾. Hæc narrationis
 Homericæ series: nunc age prius ipsum antri situm in portu Itha-
 censi, dein formam ejus & rationem paullo accuratius contemplemur.

II. Deductum te in Ithacam vides, Lector, quæ una est inter in-

(a) v. 187. (b) v. 221. (c) v. 236. (d) v. 345. (e) v. 352. (f) v. 353.
 (g) v. 361. (h) v. 370. (i) v. 372.

insulas magnæ Græciæ, per se quidem ignobilis & parva, at Regis sui Ulyssis & Reginæ Penelopes nominibus celebratissima (a). Ab oriente Peloponnesum, ab occasu mare Jonium, a septentrionibus Leucadiam & Echinadas ac forte Dulichium quoque quam Strabo (b) inter Echniadas refert, a meridie denique Cephalemiam & Zacynthum spectat. In ipso continente πόλις est και λιμνη, ut Scylax testatur (c): urbs nimirum cognominis auctore Ptolemæo (d), & portus, Φορκυνός dictus teste Artemidoro Geographo in fragmento apud Porphyrium (e): Homerus λιμένα appellat Φορκυνός (f), manifesto indicio, vel Templum in hoc portu fuisse Phorcyni sacrum, secundum Scholiastem Homeri (g) & Eustathium (h), vel portum ipsum Phorcyni consecratum atque ab eo nomen mutuatum fuisse. Notus est Phorcyn, marinum Numen, locis Apollodori (i), Artemidori (k), imo ipsius jam Orphei (l) aliorumque: enimvero ipse Poëta eum ἄλιον γεροντα vocat:

Φορκυνός δὲ τις ἐστὶ λιμνη, ἄλιον γεροντα.

Quo cognomine alibi Nereum appellaverat (m): Unde non erat cur hic scrupulum moveret Cellarius (n). Καὶ περὶ μὲν Ἰθάκης ταῦτα.

III. In ipso portu Phorcynæ vel Phorcynide binæ erant rupes præruptæ, quas, quia continentem a mari dividebant, ἀκτὰς Homerus vocat (o): hæc portum commodissimum suo ambitu efficiebant, aptam tutamque recipiendis navibus stationem. In limine portus, ἐπικράτος τε λιμένος ait Homerus, ὀλίγη erat Minervæ sacra, eaque foliis late expansis spectanda. Notum est, veteres arborem aliquam Deo Deæve dedicantes semper insignem aliquam & præ reliquis eminentem legisse: sic in fabula Erisichthonis apud Ovidium (p), de luco Cereali:

*Stabat in his ingens annofo tempore quercus
Una nemus: vittæ mediam memoresque tabellæ
Sertaque cingebant, voti argumenta potentis;*

Aliud exemplum idque perinsigne est apud Lucanum; sed locus longior est quam ut hic totus describi possit.

Talis

(a) P. Melæ L. II. (b) L. VIII. (c) In Periplo. (d) L. III. & Strab. L. X. (e) de Antro Nymph. (f) Odyss. v. 96. 345. (g) Ad l. c. (h) Ad Odyss. v. (i) L. I. ex emendatione Galei. (k) L. II. οὐρανοῦ c. 43. (l) Fragm. VIII. 26. ed. Gesneri. (m) Odyss. Ω. (n) Notit. Orb. Ant. T. I. p. 1003. (o) Odyss. N. 98. (p) Metam. VIII.

Talis & hoc loco *τανυφυλλος ελαιη* neque enim ad folia spectat adjectum illud, ac si Homerus crediderit folia olivæ *lata* esse, sed ad cacumen arboris late expansum & foliis ramisque insigne. Unde ruit importuna Scaligeri ^(a) censura, qui erroris Poëtam reum agit, cum breviora potius olivæ folia sint quam *lata*: Ruunt etiam operosæ illorum nugæ, qui & hinc nescio quæ mysteria exsculpunt, ridicula tenuis ingenii sui somnia nobis *ὡσπερ ἐν τριποδος* obtrudentes. Vide locum Petiti, quem in Collectaneis ^(b) dabimus. — Cæterum uti hic oliva Nymphæo fuit apposita, ita apud Antoninum Liberalem ^(c) etiam arbores fano Nympharum additæ leguntur: sed hi proprie pastores erant a Nymphis ipsis in arbores mutati: alia exempla arborum locis sacris adpositarum alibi dedimus ^(d).

IV. Prope hanc olivam, *αγχοδι* ait Poëta vel *εγχοδι αυτης*, antrum erat, illud nempe in quo dormientem Ulysssem una cum donariis deposuerant Phæaces ^(e), quodque nunc aliquanto copiosius describendum sibi sumit Poëta. Erat illud in genere *επηρατοι και ηεροειδες*, quod quomodo accipiendum sit, infra excutiemus: speciatim vero Nymphis erat consecratum earumque cultui & quidem *Najadibus*, hoc est iis quæ *fontium* curam genere credebantur. Quod ad externam ejus formam adtinēt, duobus ostiis instructum fingitur, boreali altero, altero australi; hoc solis Numinibus, *τοις αθανατοις*, illud non nisi mortalibus teri creditum. Intus tria potissimum memorantur notatu digna: 1. Crateres & amphoræ lapideæ, in quibus mel suum apes deponunt. 2. *Ἴστοι*, mali navium, vel textoria: & hi quidem lapidei itidem ut crateres: 3. Nymphæ, telas texentes *ἀλιπορφυρας*, quod visu mirabile esse Poëta testatur. 4. Denique aquæ continuo fluentes sive *ὕδατα αειροντα*. Hæc antri facies.

V. Despiciamus nunc primum, exstiteritne reapse ejusmodi Antrum in portu Ithacensis insulæ. Non diffiteor, paullo obscurioreni vetustatis hic esse memoriã: neque defunt tamen argumenta, quorum ope sapere in his possimus. Inprimis cum ipsi etiam adversarii,

alle-

(a) Poëtices L. V. (b) Parte II. (c) Metam. XXXI. (d) Diatr. de Cepotaph.
(e) Supra I. §. 1.

allegoricæ nimirum interpretationis patroni, faciles se nobis præbeant. Et in ipsa quidem poëtæ narratione, si recte intellexeris, nihil est, quod verosimilitudinis leges excedat, nihil cur improbabile credas antrum alicubi fuisse, quale ab Homero describitur. Data opera id in sequentibus contra Porphyrium demonstrabimus. Quod vero ad Geographos adinet eorumque relationes, eæ uti de hoc antro per sunt paucæ, ita valde etiam sunt diversæ: adfirmantibus aliis, aliis omnem hanc rem si non plane negantibus, saltem in dubium vocantibus. Memoratu dignum est Strabonis ^(a) testimonium, prudentissimi scriptoris & peraccurati; Is dum in eo versaretur, ut probaret situm locorum & faciem terræ suo tempore longissime differre ab ea, quam Homerus passim descripserat, imagine, in hanc rem etiam antrum adfert Nympharum, nullam ejus sua ætate memoriam exstare testatus: *Εν τε τη Ιθακη, inquit, ουδεν εστιν αντρον τοιουτο, διον Φησιν Ομηρος Βελτιον δε αιτιασθαι μεταβολην η αγνοιαν, η καταψευσιν των τοπων κατα το μυθωδες. Τυτο μεν δη ασαφες ον, εω εν κοινη σκοπειν.* Disertissimum hoc est, quod in tanta monumentorum penuria nobis restat testimonium. Porphyrius, cujus ætate plures supererant Geographi, plura etiam in hanc rem conferre potuit. Ejus judicio negligentius illi videbantur scripsisse, qui omnem in universum narrationem figmentis poëticis adnumerabant: Cum ii contra, qui situm loci accuratius & data opera descripserant, antrum ejusmodi eo in loco positum memorare non neglexissent: inprimis, inquit, Artemidorus hoc fecit Ephesius, Geographus celeberrimus ^(b), cujus insigne hanc in rem fragmentum adducit. Neque alia Strabonis fuit opinio. Etsi enim adfirmet suo tempore nulla antri ejusmodi vestigia durare, tamen certo sibi persuasum habuit ætate Homeri tale aliquid exstitisse, quod inde apparet, quia exempli loco illud adducit, ut probaret mutatam fuisse variarum regionum & locorum formam, ex quo Homerus illarum descriptiones carmine consignasset.

Conficimus itaque ex his, descriptionem Homericam figmentorum loco habendam non esse, sed revera ejusmodi antrum eo tempore in portu Ithacensi exstitisse, quod dein vitio temporis mutatoque ipso tractu pristinam primum formam amiserit, dein integrum vel terra oppletum vel prorsus destructum ac dirutum fuerit.

Restat, ut singulas ejus partes, prout ab Homero descriptas legimus,

(a) Lib. I. (b) v. Animadv. ad Porphyr.

mus, paullo accuratius contemplemur, quo facilius rejectis Porphyrii conjecturis veram ipsius Poëtæ mentem indagare possimus. Intra, Lector, Nymphæum; nam & hic Dii sunt.

VI. In genere antrum *επηρατον* erat και *ηρωειδες*. Prima vox nota est & dubium non admittit: sed *ηρωειδες* illud Porphyrium vehementer torfit: Noverat is, vulgarem vocis notionem, qua quidquid *obscurum* est & *caliginosum* indicatur, ac proin mire se adfligebat ut contraria hæc duo secum invicem conciliaret: neque enim persuadere sibi poterat, locum aliquem simul *επηρατον*, h. e. *jucundum*, ac *tenebrosum* esse posse. Hinc disputationes illæ de materia & forma, *περι της υλης και περι της ειδης και περι της συμπλοκης της ειδης*, ex intimis Philosophiæ Platoniciæ recessibus petitæ. Sed non videbat homo recurrendum ad ipsas voces esse, ut tenebras antri sui dispelleret. Videamus num quid exsculpi a nobis possit, quod probabilius videatur. Quod ad primum adtinet adjectum, nulla hic difficultas: *επηρατον* est, omne quod *gratum* & *jucundum*, quod *amabile* habetur. Hesychius: *Επηρατον, επερατον*. Similiter Scholiastes Homeri variis locis. Sic *πτολιεθρον επηρατον, ειματα επηρατα*, aliaque id genus apud Poëtam: *επηρατος κωμος* in Anacreonte &c. Gravior explicatio sequentis *ηρωειδης*, in qua quidem voce intelligenda mirum est quanta in animis interpretum Homericorum semper inscitia sit versata. Equidem frustra omnes ad unum evolvi, qui hunc locum illustrarent: nemo, qui non *obscuri* notionem, invito totius narrationis complexu, intrudere conatus sit: Visum est mihi evenisse ut illi apud Comicum ^(a), qui

*Abeo inquit ab illis, postquam me video sic ludificarier,
Pergo ad alios, venio ad alios, deinde ad alios, una res:
Omnes compacto rem agunt.*

Ipse Porphyrius, etsi difficultates, quæ ex hoc sensu nascebantur, pro ea qua erat sagacitate, haud difficulter perspiceret, maluit tamen ad allegorias recurrere, quam notionem communi interpretum consensu jam tum, ut videtur, receptam in dubium vocare ac deferere. Quæ res tanto magis mira videri potest, quo facilius veræ,

no-

(a) Plaut. *Capteiv*.

notionis fit indagatio. Quantumvis enim *tenebricosi* & *obscuri* usu passim fumatur ^(a), tamen plura in ipso Homero loca existant, ubi *obscuri* notio nullo modo potest admitti: sic ὄσσον ηεροειδες, Iliade quinta ^(b) est quatenus aër five cælum extenditur oculisque patet ad horizontem usque, explicante ipso etiam Scholiaste ^(c). Luculenter Hesychius: Ηεροειδες] αερωδες, μεγα, δια τῆς αερος εκτασιν των οφθαλμων, μηδενος εμποδιζοντος, ὡς τε και τα διερωτα εκ πολλῆς ὄραν' δηλοι τε και το ζοφωδες, και σκοτεινον, και αερωδες τη χροια. Novissima opportune: proprie vox *cæruleum* omne indicat; est enim ηεροειδης pro αεροειδης vel αεροεις ^(d) atque hinc explicanda sunt illa Poëtæ loca, ubi mare ηεροειδες vocat, in quibus omnibus Latini interpretes *mare nigrum* reddiderunt, satis absurde: nisi forte quis *ampli latique* notionem maluerit intelligi ^(e), ad exemplum alius loci, ubi ipse Poëta ποντον ευρεα appellat ^(f). Nam & hunc usum vox admittit, quod hic omnino observandum. Scholiastes Homeri: Ηεροειδες. μεγα και αναπεπταμενον, ευσκιοιον. Hesychius: Αεροειν. μελαν, βαθυ, μεγα. Hinc explicandus Apollonius Rhodius L. iv. Argonaut.

- - - - - Ταδ' ΗΕΡΟΕΙΔΕΑ λευσσειν
Ουρεα διοιζοντο κεραυια.

Ubi interpres communem vulgi errorem fecutus *obscuros etiam montes* reddidit. Explica nunc eodem sensu antrum Homericum & videbis statim dispulsis tenebris, sua sponte omnes a Porphyrio motas difficultates evanescere. Neque enim pugnat, locum aliquem *simul late extensum & jucundum* esse, sed pugnaret quodammodo *obscurum* simul & *jucundum* videri. ^(g) Τῆς σκοτεινῆς εδαμῶς επερατῆς οντος, αλλα πολλον φοβερῆς, ut ait Porphyrius. Aliam nonnihil viam ingressus est Scholiastes Poëtæ, cui absurda communis sententiæ ratio videtur suboluisse: Is cum ad istum Poëtæ locum pervenisset, ubi Minerva antrum cum Ulyssæ intrat, donaria Phæacum lustratura ^(h), σπεος ηεροειδες explicat το νυν καθαρον αερα εχον. At mihi quidem prior etiamnum explicatio probatur, quæ antrum intelleximus fuisse simul *μεγα και αναπεπταμενον*, *amplum lateque extensum & επηρατον*, h. e. *jucundum*.

VII. Erat:

(a) Huc refero ηεροειδεια πετραι, Odyss. μ'. & ταρταρον ηεροειδεια Iliad. θ'. quicum convenit Apollonii ηεροειν σωμα βοσκορου L. I. Argon. ubi v. Schol. & Suid. v. (b) v. 770. (c) ad b. l. (d) v. Salmas. Exerc. Plin. (e) Phavorin. v. (f) Odyss. μ'. (g) v. Etymol. v. ηεροειδεις αντρον. (h) v. 366.

VII. Erat hoc antrum Nymphis sacrum destinatumque religioſo earum cultui, ſpeciatiſſime illi Nympharum generi, quæ fluminum curam gerebant, Najadum nomine:

Ἴρον Νυμφῶν, αἱ Νηιάδες καλεοῦνται

Obſervari hic meretur, Nymphas a veteribus, certe Najades, ſemper in antris fuiſſe cultas (a). Uti enim pleraque vetuſtiſſimis temporibus ſacra in ſpecubus adminiſtrabantur, qua de re quædam in animadverſionibus ad Porphyrium dicemus, tum ſcilicet cum antra etiam ædium uſus præſtabant

ac frigida parvas

*Præberet ſpelunca domos, umbramque laremque,
Et pecus & dominos communi clauderet umbra:*

Ita ſequiori quoque ævo peculiaris hic locus Najadum cultui manſit, quod inde factum videtur, quoniam in regionibus ſaxoſis aquarum fluvialium, quibus Najades præſunt, ſcaturigines plerumque in antris & ſpeluncis naſcantur: Hinc ἀντριάδων ortum cognomen, quod reperitur in Epigrammate Græco (b):

Παιγνιον ΑΝΤΡΙΑΣΙΝ Διονυſιος ἀν΄ἔτετο Νυμφαῖς,
(Δωρον δ' ἐξ ἱεράς εἰμι Πελωριάδος)
Ἵγιος Πρωταρχε' ſκολιος δ' ἐξεπτυσε πορθμος,
Οφρ' εἰν λιπαρῶν παιγνιον ΑΝΤΡΙΑΔΩΝ.

Inſignis eſt gloſſa Phrynichi Arabii, cujus Παρασκευη Σοφιστικη MS. ſervat Cl. Ruhnkenius: Αντριάδες Νυμφαῖ] ὡς ἐν τοῖς ναμασι διατριβοῦσαι, Ναιιάδες' καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν, Ορετριάδες' καὶ Ἀμαδρυάδες' καὶ αἱ περὶ τὰς νομαſτῶν τετραποδῶν, ἐπιμηλίδες, ὅτι μὴλα ἀπαντὰ τὰ τετραποδα καλοῦσιν οἱ ἀρχαῖοι. Dicebantur ſacri hi ſpecus *Nymphææ*, Græcis Νυμφεῖα vel Νυμφαῖα, ἀπο τῶν Νυμφῶν (c): interdum etiam Νυμφῶνες (d), proprio vocabulo. Cæterum animadverti meretur diligentia Poëtæ, qui non ſimpliciter Nymphis ſacrum ait hoc antrum fuiſſe, ſed cum varia eſſent Nympha-

(a) Adſunt quidem exempla Templorum iis ſtructurorum, ſed perpaucæ: v. Ferret. Muſ. Lapidar. p. 32. (b) Antholog. Reiskii p. 31. Suid. v. (c) v. Holſten. Explic. Vet. Piſturæ Nymph. refer. Tom. IV. Tbeſ. Ant. Rom. & Ferret. Muſ. Lapidar. p. 108. (d) Pausan. L. II. p. 104. Spanhem. ad Callim. H. in Del. Turneb. adverſar. lib. 29.

pharum genera ^(a), Najadas speciatim nominat, earumque cultui dedicatam hanc speluncam testatur. Etiam si enim haud procul a mari antrum esset positum, magis tamen Najadibus, quam Nereidibus convenit, ideo quod aquæ fluvialis illic scaturigo oriebatur, cujus præfides Nymphas oportebat eo in loco religiosis ritibus coli. Quæ cum ita sint, apparet quam injuste iterum Scaliger ^(b) Homerum eo nomine reprehenderit, ut qui Najadas male pro Nereidibus posuisset ^(c); apparet etiam, minus caute doctum Poëtæ interpretem Popium egisse, dum, Scaligeri censuram præter rei veritatem amplexus, in Anglica sua Odysseæ versione Nereides ubique pro Najadibus substitueret. Videamus nunc, recte ne omnia Nymphis conveniant, quæ in sequentibus Poëta enumerat, antri ornamenta. Id si evicerimus, fati credo demonstratum erit, non allegorice intelligi, sed proprie accipi & ex usu antiquitatis explicari, universam hanc descriptionem debere.

VIII. Quod ad externam antri formam spectat, duobus illud ostiis instructum fuisse legimus, *Ἰυραις* ait Poëta: - - - *ἴδω δὲ τὴν οἰ Ἰυραὶ εἰσὶν* &c. i. e. non *januis*, quæ vulgaris vocabuli est significatio, nam hæc antra non conveniunt, sed foraminibus tantum quibuscunque & ostiis *αὐτοματοῖς*, quomodo haud raro etiam vox *Ἰυρα* solet usurpari. Imo Porphyrius ipse in fragmento Dissertationis de Styge ostium antri Brachmanum *Ἰυραὶν* appellat, etiam si illud foramen tantum fuerit in rupe excavatum, unde scaturigo aquæ profluebat. Hæc observatio quem usum præstet, mox adparebit. Neque *μυστηριαδὴς* haberi numerus debet *τῶν Ἰυραῶν*, quod allegoristæ crediderunt: quid enim facilius, quam ut spelunca aliqua ab utroque latere ostium habeat vel introitum? Aut vero etiam mysteria erunt quærenda in descriptione antri illius, in quo Nymphæ Bacchum educarunt, quodque *διδύγων* itidem fuisse auctor est Scholiastes Apollonii ad L. IV Argonaut. *δι.Ἰυραμβόβ* nomen Baccho inde adhæsisse testatus, *διὰ τὸ ΔΥΟ ΘΥΡΑΣ ἔχειν τὸ ἀντρον.* ^(d) Sed non digna sunt somnia, quæ refutentur. Major nobis difficultas objicitur in descriptione ostiorum, quam Poë-

^(a) v. *Animadv. ad Porphyr.* ^(b) L. V. *Poëtices.* ^(c) Imo Najades etiam æquoreas Ovidius memorat L. XIV. *Metam.* unde patet si vel maxime Nereides voluisset Poëta, quod falsum est, tamen Najadum nomen suffecisse. ^(d) v. 1131. seq.

Poëta exhibet, & quæ primo intuitu nescio quas tenebras videtur præferre, quæ tamen, si recte inspexeris, haud difficulter evanescunt. Videamus quomodo loquatur:

. . . . . Δύω δὲ τε οἱ Ἰσθαί εἰσιν,
 Αἱ μὲν πρὸς Βορραο, καταβαταὶ ἀνθρωποῖσιν,
 Αἱ δ' αὖ πρὸς Νοτὲ εἰσι θεώτεραι, ἕδεται κείνη
 Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστὶ.

Fateor absque conjecturis nihil hic potest constitui. At dicant velim, quos conjecturarum offendit mentio, quis fuerit ante nos, qui explanationem dederit hujus loci, conjecturarum nomine majorem. Num Porphyrius cum allegoriis suis? An vero Mottéus Vayerius? Neuter mehercle, si quid ego in his video. Sed adsunt loca in auctoribus vetustis, quæ etsi eo tempore clarissima erant, nobis tamen difficulter intelliguntur, ob diversos temporum mores, mutatas regionum formas, &c. In his qui probabilius divinaverit, propius veritati accedit, mentemque auctoris melius censetur adtigisse. Id vero solum operam dandum est in ejusmodi re, ut relictis ambagibus, non quid nos ex hoc illove loco exsculpere possimus, sed quid auctor illis ita constituendis sibi proposuerit, conjectando adsequamur. Hac via si ingressi fuissent Porphyrius & reliqui allegoristæ, mystice omnia & per figuras interpretati non fuissent. Nobis explicatio topographica, e natura loci situque insulæ derivata, ut simplicior ita probabilior veroque propinquior habenda videtur. En Lector, quomodo rem accipiendam putem.

Antrum habes Nymphis sacrum, in ipso insulæ portu positum, haud procul a mari. In antro duo ostia, Boreale alterum, alterum austro obversum: hoc solis ἀθανάτοις, illud non nisi hominibus pervium. — Hæc descriptio Poëtæ: Pone nunc portum Phorcynidem in Boreali insulæ parte structum fuisse. Verosimile hoc fit, ubi situm insulæ reputaveris: Corcyra, Phæacensium insula, Boream versus erat posita, supra Ithacam; ac proin facilius fuit Phæacibus ad Borealem Ithacæ partem navem appellere, quam in inferiora ejus latera se conferre: appulerunt autem prope ostium hujus antri, ergo illud in Boreali insulæ parte situm habuit: Constituto antri situ, portarum rationem haud difficulter investigabimur: si enim in boreali latere antrum fuerit, necesse est portam ejus borealem mare, au-
 fra-

stralem vero insulam respexisse. Prius hominum usibus serviebat: Αἱ μὲν πρὸς βορρᾶν καταβαταὶ ἀνθρώποιον· Ac per illud sacrificia inferebantur & donaria, quibus Nymphis loci tutelaribus nautæ supplicabant: per illud etiam Ulysses Phæaces detulerunt dormientem, &c. Posterioris solis *immortalibus* erat pervium: Αἱ δ' αὖ πρὸς νότον εἰσι θεωτε-
ραι· εἴτετι κενῶν ἄνδρες εἰσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν. Poëtice hæc dicta sunt & nonnihil obscurius, eleganter tamen, si quis recte vim intelligat verborum & mentem auctoris. Difficultas omnis latet in voce ἀθανάτων, quæ cum *animabus* æque conveniat ac *Diis*, ambiguum videri posset quidnam ex his intelligi debeat. Prior Porphyrio placuit interpretatio, qui longa argumentorum ferie nomen ἀθανάτων *animabus* adseruit. At allego-
riarum studio deditissimum oportet esse, qui *animarum* mentionem in descriptione antri Najadibus sacræ quærat: maxime cum ἀθάνατος, si absolute ponatur, semper *Divinitatem* aliquam significet. Nobis dubium non est, quin *Najadas*, fontium Deas locique tutelares, Poëta intellexerit: vel potius *aquas* ipsas, quibus Najades præerant, quæque ex antro, ubi scaturigo erat ὕδατων ἀεναόντων, haud dubie elabebantur, totam inde insulam peragrantes undis suis irrorantes. Notum est, Numina apud antiquos flumi de rebus, quibus præerant:

ΕΡΜΗΣ δ' ἑρμηνεύς τῶν πάντων ἀγγέλους ἐστίν·
 ΝΥΜΦΑΙ ὕδατος· ΠΥΡ· ἩΦΑΙΣΤΟΣ· ΣΙΤΟΣ ΔΗΜΗΤΗΡ·
 Ἡδὲ θαλάσσης ΠΟΣΕΙΔΑΩΝ μέγας, ἢδ' Ἐνοσιχθῶν·
 Καὶ πόλεμος μὲν ἈΡΗΣ, εἰρήνη δ' ἐστ' ἈΦΡΟΔΙΤΗ· κ. τ. λ.

Ait Orpheus in fragmento apud Jo. Diaconum; aliud idque per-
 insigne exemplum dabimus in Animadversionibus ad Porphyrium (a).
 Imo exstat Platonis locus (b) a Plutarcho (c) postea citatus, ubi disertè
temperandus inquit est Bacchi ardor commercio Nympharum. Contra
 apud Hesiodum in Operibus & diebus sub finem, *aquæ ipsæ de-*
 Deabus accipiuntur, quas adorari vult Poëta:

Μηδὲ ποτ' ἀεναῶν ποταμῶν καλλιρροῶν ὕδατος·
 Ποσοὶ πέραν πρὶν γ' εὐζῆ ἰδῶν ἐς καλά ῥέεθρα,
 Χεῖρας νιψάμενος πολυηρατῶ ὕδατι λευκῶ.

At-

(a) Cap. XXXII. (b) L. VI. de Legibus. (c) De aud. Poët. & an seni ger. respici-
 junde Longin. πρὸς ὕψους, &c.

Artemidorus ποταμους, και λιμνας, και Νυμφας, jungit in Oneirocriticis (a). — Atque sic Homerus, cum Australem portam, quæ versus insulam erat posita, solis αθανατοis h. e. *Nymphis* perviam dixit, poëtica tantum dictione indicare voluit, per ostium illud alterum fontem elabi aquæ vivæ, cujus scaturigo in Antro oriebatur, quæque adeo hominibus pervia esse non potuit:

Αἱ δ' αὖ πρὸς Νοτοῦ εἰσι θεώτεραι, εἰδὲτι καινῆ
Ἄνδρες ἐσερχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν.

Si quis recte locum contemplatus fuerit, genio Poëtæ & dictioni paullum adfuetus, non dubito quin explicationem hanc omnium verosimillimam ultro agnoverit. Videamus nunc internam antri faciem.

IX. Hic primum, ait Poëta,

- - - Κρητιρες τε και αμφιφορες εασι
Δαίνοι· ενθα δ' επιτα τιθαβωσσοι μελισσαί.

Mire in his se rursus torquet Porphyrius noster: nos de eorum explicatione non admodum solliciti erimus, viam ingressi, jam ab Eustathio calcatam, qui οἱ δὲ λιθοί, inquit, κρητιρες και αμφιφορες αναθηματα Νυμφων χειροποιητα· οικειον δὲ πρὸς Νηιάδας τι τοιαυτα δοχεια τῶ ὕδατος. *Crateres hi & amphoræ donaria fuerunt Nymphis fabricata: & bene etiam conveniunt aquæ receptacula Najadibus, fontium Deabus.* — Quippe receptus hic veteribus mos fuit, ut *crateras* Nymphis donariorum loco deponerent, lacte, oleo, melle, aliisque id genus primitiis plenos. Theocritus (b):

Στασῶ δὲ κρητιρα μεγαλὴν λευκοῖο γαλακτος
Ταῖς Νυμφαῖς· στασῶ δὲ και ἀδεὸς ἄλλον ελαιου·

Neque Nymphis solum, sed & aliis cujuslibet ordinis Numinibus, variis de causis (c). — Quod vero *Apes* etiam in hoc antro occur-

rant

(a) L. II. C. 43. (b) *Idyll. V. 53. Longus L. II. p. 58.* (c) *Ut Baccho: v. Porphyr. de Antro Nymph. conf. Lycophr. v. 273. Minervæ: v. eund. v. 854. & ad hæc duo loca Tzet. & Meurs. Diis in genere omnibus, τοῖς μακαρεσσιν· v. Apollon. Rb. L. IV. v. 1128. junge Theocr. Idyll. VII. 150. Virg. Ecl. V. 68.*

rant (nam illud *επειτα* perinde est utrum cum Eustathio ad antrum ipsum, an cum reliquis interpretibus ad amphoras & crateres referas) id novum videri non debet. Solebant pastores non aquam duntaxat, quod vilius erat donum, sed & quælibet libamenta, lac, oleum, &c. ut e Theocriti loco jam observavimus, Nymphis apponere: sic Chloë apud Longum ^(a) ἡ σπενδουσα dicitur ταις Νυμφαῖς του πρωτου γαλακτος. Imo diferta etiam *mellis* mentio alibi exstat: causam rei Scholiastes Theocriti ^(b) reddit ex Aristotele, Αὐται γαρ, inquit is de Nymphis, ελθρεψασαι τον Αρισταιον (Cod. MS. Lugd. B. τον Αριστα), εδιδασαν την του ελαιου εργασιαν και μελιτος, ὡς Φησιν Αριστοτελης. Quibus cum convenit Lactantii narratio de Melissâ, e Didymi *εξηγησει Πινδαρικη* desumpta, in Lib. I. Inst. Divin. — Recte itaque in funere Melibæi, apud Nemesianum ^(c),

MELLA ferunt NYMPHÆ, pictas dat Flora coronas,

Tanquam ipsarum inventum, ut recte Titius interpretatur ^(d). Dixeris necessitatem quandam Najadas inter & apes hinc mansisse: Epigramma Anthologiæ MS.

ΝΗΙΑΔΕΣ και ψυχρα βοαυλια ταυτα, ΜΕΛΙΣΣΑΙΣ

Οιμον επ' ειαρινη λεξατε νισσομεναις,
 'Ως ὁ γερων Λευκιππος επ' αρισποθεσσι λαγωοις
 Εφθιτο χειμερη νυκτι λοχησαμενος,
 Σμηνια δ' ουκ ετι οι νομειν Φιλον, αι δε τον ακρης
 Γειτονα ποιμεναι πολλα ποθουσι ναπαι'

Imo Apollo diferte, in Oraculo apud Eusebium in præparatione, & Nicephorum Synesii commentatorem servato,

Χει, inquit, μελι Νυμφησι Διωνυσοιο τε δωρα.

Sed tædet rei diutius inhærere, cujus toties a veteribus facta est mentio. Sufficit ut Lector intelligat, quam male Platonici in reprotita & perspicua ad allegorias confugerint, quibus nihil a mente Poëtæ & vero verborum ejus sensu alienius potest excogitari.

X. Succedunt in descriptione antri

(a) L. II. p. 49.

(b) l. c.

(c) Eclog. I. 69.

(d) ad Nemesian. l. c.

— — — ἴσσοι λιθοὶ περιμηχέες· ἐνθα τε Νυμφαί.
Φαρέ· ὕφαινουσιν ἀλιπορφυρά, θαύμα ἰδεσθαι.

Conjuncti Porphyrius, quæ separatim erant sumenda, deceptus prava, quam voci ἐνθα tribuebat, significatione. Sensus est: *aderant etiam navium mali ex ligno* (nautarum donaria): *& in antro Nymphæ telas texebant purpureas, res plane singularis & visu digna.* Non morabimur varias interpretum explicationes, id sufficit observasse, omnes quos equidem vidi, etiam commentatores, vocem ἴσσοι perverſe accepisse. Duplex quippe illius est usus, apud Græcos, tam de *instrumento textorio*, quibus tela adfigitur (a), quam de *malo navis* (b). Mihi dubium non est quin posterior notio unice hoc loco sit admittenda: Solebant nautæ, si vel iter essent ingressuri, vel e naufragio incolumes evasissent, partes navis, alii has alii illas, proram, puppim, antennas, aplustre, clavem, vela, malos, votorum loco vel naufragii indicia, in templis deponere: non Neptuni solum, cujus celebre apud Horatium existat exemplum, sed & omnium in genere Numinum, quæ aquarum curam gerere credebantur, adeoque Nympharum etiam, quod e vetusti marmoris titulo certo novimus (c): — Cæterum fuerunt hi *mali* λιθοὶ, sive λιθοὶ, lapidei, pariter ut crateres & amphoræ: quod profecto mirum videri non debet, uti visum Porphyrio fuit, qui *ligneos* maluisset; neque enim certa materiæ ratio in donariis habebatur, quæ pro facultate donantis tere pretiosiora solebant esse (d), ut si quis pede, brachio, aliove membro laboraverat, vel auream vel argenteam vel æream lapideamve ejus imaginem in Templo Æsculapii dedicabat (e). Imo convenientior etiam hic fuit lapidea materia, utpote temporis vitio minus obnoxia, & simplicitati morum ejus ætatis valde congrua: Sed hæc levioris momenti, & Porphyrii tantum causa dicta sunt. — Erant iidem

(a) *Ælian. V. H. III. 42. XII. 17. Xenoph. Oeconom. X. 10. Sappho Fragm. X. ed. Wolfii, Pollux VII. 35. X. 125. 176. &c. inde Ἴσσοι, ὕφαινοῦσα γυνή apud Hesych. v. (b) Apoll. Rh. I. 563. D. Perieg. v. 1116. Arat. Phenom. v. 350. Lucian. T. I. p. 620. 635. T. II. 134. 404. Artemid. II. 12. & 23. Pollux I. 93. Hesych. & Suid. v. Hinc Ἴσσοι, aplustre Lucian. T. III. p. 252. 253. Suid. Hesych. v. & marmor in Chisbull. Antiq. Asiat. p. 59. emendatum a R. Bentley. ap. Taylor. ad L. Decemv. de inope debitore p. 23. Ἴσσοι, ἴσσοι, locus ubi mali adierantur, Phrynich. p. 66. Suid. v. tum Ἴσσοι, aliaque de quibus Schol. ad Apoll. Rh. Pollux, Suid. in Ἴσσοι, ἴσσοι, ceter. & Hesych. variis vocibus. (c) apud Thomasin. de Donariis Cap. 25. (d) Ibid. C. 2. (e) Ibid. Cap. 35.*

iidem περιμηχες, longi, oblongi, de qua voce ad Homeri locum diximus. Nunc ad ὑφασματα ipsa.

XI. Ipsæ enim Nymphæ, ne otiosæ sederent scilicet, in hoc antro

Φαρέ ὑφαινουσιν ἀλιπορφυρα, θαυμα ιδεσθαι.
Purpureas texunt telas, mirabile visu.

Aptissime Poëta, ratione Porphyrii, posterius illud adjecit *mirabile visu*; Tam perverse enim hic omnia intellexit, tam importune miscuit, turbavit, ut ubi initium quæras disputationis, ubi finem invenias, incertus hæreas. *Et certe*, ait, ταυτα εκ ιδεσθαι θαυμα, αλλα και ακουσαι· τις γαρ αν πισυσαι, θεας ἀλιπορφυρα ιματια ὑφαινειν εν σκοτεινω ανθρω, επι λιθινων ιτων. Haud mediocriter, ut ex his patet, auctus ipsi stupor fuit *obscuritate* antri & *malorum* usu ad texturam. At unde nata est illa obscuritas? non aliunde profecto, quam e voce ηεροειδης perverse intellecta: vide quæ supra de vero ejus sensu disputavimus. Eadem *malorum* causa: neque enim εν τοις ιτων, sed in ipso antro Nymphas texendis *telis* vacasse, superius etiam docuimus. Restat, ut ipsius texturæ tenebras dispellamus. — Non miratus certe tantum in modum Porphyrius fuisset, Homerum Nymphis telam & stamina dedisse, si in memoriam sibi revocasset, communiter istud exercitii genus huic Dearum classi ab antiquis tribui. Rem conficit unus Virgilii locus, ubi Aristæum narrat a Nymphis laceffitum vexatumque ad matrem fluvii præsidem, Cyrenen, accessisse: mox addens^(a),

*At mater sonitum thalamo sub fluminis alti
 Sensit, eam circum Milesia VELLERA NYMPHÆ
 CARPEBANT, HYALI saturo fucata COLORE:
 Drymoque Xanthoque, &c.*

Quo sane testimonio nescio quid in hac re disertius possit quæri: utrobique *Najades*, fluvii præsidem: uterque color ἀλιπορφυρος, sive *hyalus*^(b), &c. Interim ridiculum hic se dedit bonus Spondanus, sã-

(a) Virg. Georg. IV. Turneb. Advers. L. VIII. (b) v. not. ad Hom. I. in P. I. Collectan. Junge J. M. Gesneri Diss. de Electro vett. in T. III. Comment. Societ. Reg. Gotting.

fatis alioquin feliciter hac in re versatus: „Subjicit deinde Poëta”, inquit, „descriptionem brevem loci illius in quo Nymphæ texendi officio defunguntur. Ecquid, rogo, Homere, non satis est homines ejusmodi opificiis occupari, nisi Deabus quoque idem tribueris? Docet sane Poëta, quod alias monui, ocium præcipue sexui femineæ non esse consentaneum: Cum non solum Regum & Principum uxoribus - - - fed & Deabus muliebria illa nendi & texendi artificia adsignet” Non satisfacerent mehercle ejusmodi disputationes allegoristis, Porphyrio aliisque: quorum difficultates, qualescumque sunt, uno Virgillii loco dispelluntur omnes.

XII. Restat, ut ὕδατα illa αἰναοντα breviter consideremus, quæ Poëta ponit in ipso antro: Εὐ δ' ὕδατ' αἰναοντα - - - aqua vivæ, aqua continuo fluentes; αἰναοντα ait interpres, αἰρεοντα quicum Hesychius convenit in ea voce (a). Pessime hic cæcutivit, ut in aliis, Scaliger, dum in contentione Nympheti Homericæ cum portu Virgiliano, quem mox memorabimus, hunc illi præfert, quod hic in antro isto dulces aquas posuerit, ille non item. „Postea, inquit, cum dixit (Virgilius) *Nympharum domus*; non egit Grammaticum, ut ille — αἱ Νηιάδες καλεονται. Quanquam potius Nereides esse oportuit. Non enim posuit intus dulces aquas, quemadmodum Noëster, cum tamen & crateres & amphoras nominaret”: &c. Alter error alterum genuit, quem in superioribus notavimus. Interim ipsa ὕδατων αἰναοντων appellatio haud obscure indicat scaturiginem fluminis alicujus in hoc antro fuisse, quod per divinius illud ostium, θωοτεραν ut Homerus ait θυραν, ex antro delapsum universum insulæ tractum permeabat eamque undis suis irrigabat. Sin vero omnis antri descriptio figmentum fuerit poëticum, præclare Poëta fontis originem in antro statuit, quod Najadum erat: Aquis enim & fontibus hæ præesse credebantur, & si originem idololatriæ spectes non nisi ipsæ erant aquæ ipsique fontes divino cultu honorati, quomodo Hamadryades sæpe, non tam sylvestria Numina quam arbores ipsæ esse, easque obsidere credebantur (b). Unde apud Poëtas etiam Nympharum

no

(a) v. not. ad Hem. l. adde Hesiod. 107. 548. 593. 735. jungi ad hæc vox potest similibus cum semper. & aii compositis, quæ collegit Schottius L. I. Not. Cic. Cap. XVII. (b) v. Barth. ad Nemesiani. Cyneg. v. 29.

nomine haud raro ipsa intelligitur aqua (a), & in MSS. Codd. *lymphæ* & *Nymphæ* appellatio misceri solet (b).

Alibi sæpius aquarum scaturigines in Antris Nympharum cultui destinatis memorantur; Theocritus (c):

— — — — — το δ' εγγυθεν ἱερον ὕδωρ
 Νυμφων ἐξ αντροιο κατειβομενον κελαρυσθεν.

Epigramma Anthologiae MS.

Σπηλυγγες Νυμφων ευπιδακες' αἱ τοσον ὕδωρ
 Λειβουσαι σκολιου τεδε κατα πρενος
 Παιος τ' ηχηεσσα πιτυσεπταιο καλη,
 Τηνδ' ὑπο Κρισσαιης ποσει λελογχα πετρης,
 Γερα δ' αγρευτησι γερανδρουου αρκευθιο
 Πρεμνα, λιθηλογεες δ' Ἑρμειω ἰδρυσιες,
 Ταυται δ' ἰληκοιτε, και ευθηριο δεχαισθε
 Σωσανδρου ταχινης σκυλ' ελαφοσσοῖης. (d)

Longus elegantem speluncæ hujusmodi descriptionem dedit in *Pastoralibus* (e): Νυμφων, inquit, αντρον ην πετρα μεγαλη, τα ενδοθεν κοιλη, εξαθεν περιφερης, τα αγαλματα των Νυμφων αυτων λιθοις επεποιητο, ποδεν ανυποδητοι, χειρες εις ωμους γυμναι, κομη μεχρι των αυχενων λελυμενη, ζωμα περι την ἴξυν' μειδαμα περι την οφρυν; το παι σχημα χορεια ην ορχουμενων' Η ωα του αντρου, της μεγαλης πετρας ην το μεσαιτατον' εκ δε της πηγης ὕδωρ αναβλυζον, ρειθρον εποκει χεομενον, ὡτε και λειμων πανυ γλαφυρος εκτετατο προ του αντρου; πολλης και μαλακης ποας απο της νοτιδος τρεφομενης' ανεκειντο δε και γαυλοι, και αυλοι πλαγοι, και συριγγες, και καλαμοι, πρεσβυτερων ποιμενων αναθηματα. — Ipsam Nympharum formam & habitum e Virgilio (f), Valerio Flacco (g), & marmoribus vetustis (b) petere est.

XIII. En, Lector, novam Antri Homericæ explicationem: Non pro-

(a) v. supra. (b) Drakenb. ad Sil. Ital. L. XI. v. 420. DD. VV. ad Rutil. Itin. I. 265. & Seren. Sammonic. C. IX. v. 123. C. XIX. v. 341. &c. (c) Idyll. VII. 137. (d) v. Antholog. Reiskii p. 22. 41. 171. 172. 174. (e) Lib. I. (f) l.c. (g) L. III. (h) v. Sponii Miscell. p. 31. Fabretti. de Aquæduabus, & A. F. Corium ad Monum. Delianæ p. lxx. sqq.

*****

XXXIV. DISSERTATIO HOMERICA

propono illam ὡς περ ἐκ τριπόδος ἢ Τροφῶνιου: sed quemvis potius sua hac in re sententia abundare patior: Id studui, ut qua possem simplicitati intentus veritatem ita indagarem, ut in Homeri locum me quasi transponens, quid optime & tempori, & loco, & Poëtæ etiam ipsius menti, congruum videbatur, caute dispicerem, nihilque quod ab his alienum censerī posset in explicationem meam admitterem. Tu, Benevole,

- - - - *si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti: si non, his utere mecum.*

Certe confido, neminem fore qui posthæc de Porphyriana explicatione cogitabit; In commune literarum bonum sæculi genius operavirorum vere eruditorum & sapientum in eum redactus est locum, ut ab his nugis, ita captatiunculas allegoricas vocare liceat, magis magisque alienatum, spes sit brevi ad meliorem interpretandi rationem etiam in omni studiorum genere totum sese conversurum. Par ratio est eorum, quæ vel J. Auratus, vel Motteus Vayerius, vel alii ex hoc loco exsculperunt, omnes difficiles nugæ & Homero minime dignæ. Id enim certo sibi persuadeant velim, qui ita cogitant, nihil aptius esse ad famam Poëtæ nostro sæculo carpendam minuendamque, quam si ejusmodi sapientiam ipsi tribuant, quæ merito sophistica & inanis habetur, ideo quod a proposito ejus aliena sit. Temporibus Porphyrii & Platoniorum, e re erat, a minutiis ejusmodi laudem Poëtæ principi & omnium simplicissimo captare; nunc cum illæ suo merito sordere inceperint, malo instituto Dacieria sapientiam Homeri caussatur, ut explicationem Porphyrii posset tueri; vel, quod verius dixeris, explicationem Porphyrii tuetur, ut Homeri sapientiam prædicaret. At, amabo, quis etiam id in dubium vocaverit, confugiendum ad allegorias non esse, statim ac locum aliquem e naturalibus caussis explicare possis? Nemo mehercule, *cui sanum est sinciput, intellego*. Imo ipse Porphyrius, quantuscunque allegoriarum patronus fuerit, non eo tamen dementiæ processit, ut illud inficiās ire auferit: contra, *non refugissem ad allegorias, inquit, nisi absurdum esse verborum sensum credidissem, si simpliciter & e natura loci explicentur*: Τοῖστων ἐν, inquit, ἀσαφῶν πλήρης ὄντος τῆς διηγήματος, πλάσμα μὲν ψυχῆς γωγίαν πεποιημένον μὴ εἶναι, ἀλλ' ἠδὲ ἱστορίας τοιαύτης περιήγησιν εἶχεν. ἀλλήγορειν δὲ τι δι' αὐτῶν τοῦ ποιητῆς κ. λ. Atque id solum ad causam conficiendam sufficit.

XIV. Verbo nunc Virgiliana loci Homerici parodia memoranda est, quæ Æneide prima exstat, his verbis:

*Defessi Æneadæ, quæ proxima, litora cursu
 Contendunt petere, & Libyæ vertuntur ad oras:
 Est in secessu longo locus: insula portum
 Efficit objectu laterum; quibus omnis ab alto
 Frangitur, inque sinus fundit sese unda reductos.
 Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
 In cœlum scopuli: quorum sub vertice late
 Æquora tuta silent. Tum silvis scena coruscis
 Desuper horrentique etiam nemus inminet umbra.
 Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum:
 Intus aquæ dulces, vivoque sædilia saxo:
 Nympharum domus; hic fessas non vincula naves
 Ulla tenent: unco non alligat anchora morsu.*

Ex Homeri fonte irrigatos Virgilii hortulos fuisse, universa clamat antiquitas ^(a), unde utriusque loci comparisonem instituerunt Scaliger & Rapinus; Et profecto non obscura imitationis in his vestigiaprehenduntur. At id quæritur, uter prudentius aut elegantius hic fuerit versatus. Si qua evinceretur, quod minime tamen evictum iri puto, æque Homerum ac Virgilium, de quo res certa est, ornamentiduntaxat & episodii gratia descriptionem Nymphæi ejusmodi ex ingenio finxisse, omniaque adeo illic figmentorum loco habenda esse, posset hæc forte quæstio moveri, licet non magni tamen momenti id genus discussiones sint habendæ; at donec illud in medio manet relinquendum, impar utriusque est conditio: neque enim culpari Homerus posset, si, quod verosimile est, narratio ejus topographica sit, h. e. veram loci descriptionem contineat; etiamsi aliqua addiderit quæ melius apud Virgilium fuerint efficta, cujus antrum non reapse eo in loco existitisse, sed ex ingenio ejus natum fuisse constat. Quidquid sit, id certum est, quod in superioribus observavi, præjudicatam esse comparisonem quam Scaliger instituit, nimio quo Virgilium prosequeretur amore in transversum raptus. Rapinus ^(b) aliam

^(a) Macrob. Saturn. V. 3. Turneb. Advers. L. XVIII. c. 32. Ursin. Collat. Virg. p. 235. &c. Schott. Obs. Human. III. 21. ^(b) Comp. d'Hom. & de Virg. Ch. X.

aliam ingressus est viam, & frequentiam descriptionum in Homero gravatus, etiam hanc Nymphæi Ithacensis explofit (a). Quid de opinione ejus in genere censendum sit, hujus loci non est discutere; id certum est valde imprudenter illum eo in loco versatum fuisse. Comparationem enim Homeri ac Virgilii cum faceret, frequentiam ut dixi descriptionum in Homero culpat, & inter alia etiam hanc quæ XVIII. constat versibus: de Virgilio, quem Homeri locum XII. versibus expressisse videmus, ne verbum quidem addit; cum justius e contrario Virgilius accusaretur, si qua hic culpa posset inveniri, ut cujus descriptio necessaria non sit ad narrationem, cum universa Ulyssis historia ita sit comparata, ut descriptionem accuratam loci, ad quem navis Phæacum appellebat, necessario Lector desideret. — Cæterum illa

- - - - - δυο δε προβλητες εν αυτω
Ακται αωορρωγες, λιμεν ποτιπεωτηριαι &c.

apud Virgilium,

- - - - - insula portum
Efficit objectu laterum, quibus omnis ab alto &c.

postea imitatus est Lucanus (b), in descriptione urbis Cretensis:

*Hinc illinc moles scopulose rupis aperto
Opposuit natura mari, flatusque removit,
Ut tremulo starent contentæ fune carinæ.
Hinc late patet omne fretum, seu vela ferantur
In portus Corcyra tuos, seu læva petatur
Illyris Iōnias vergens Epidamnus in undas.*

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΜΕΝ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΟΔΥΣΣΕΙΑ
ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ ΤΑΥΤΑ.

(a) v. etiam *Lettres de M. Bielfeld* p. 162. 163. *Reimmann. Iliad. post Hom. p. 129. sq. 144.* & *de Virgilio speciatim Bossuet Traité du Poëme Epique L. VI. ch. 2.* *Home Elements of Criticism T. III. p. 187.* (b) L. II.